

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 444/2013-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. septembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Z. M., B., zastúpenej Mgr. V. Š., B., pre namietané porušenie jej základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom a oznámením Okresnej prokuratúry Bratislava I č. k. 3 Pv 401/11-28 zo 14. mája 2012, postupom a oznámením Krajskej prokuratúry v Bratislave č. k. 1 Kpt 374/12-14 zo 4. septembra 2012 a postupom a oznámením Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. IV/4 GPt 96/11-11 z 30. mája 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Z. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. augusta 2013 (po doplnení 19. augusta 2013) doručená sťažnosť Z. M., B. (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom a oznámením Okresnej prokuratúry

Bratislava I (ďalej len „okresná prokuratúra“) č. k. 3 Pv 401/11-28 zo 14. mája 2012, postupom a oznámením Krajskej prokuratúry v Bratislave (ďalej len „krajská prokuratúra“) č. k. 1 Kpt 374/12-14 zo 4. septembra 2012 a postupom a oznámením Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) č. k. IV/4 GPt 96/11-11 z 30. mája 2013.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že v septembri 2010 podala trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 Trestného zákona v súvislosti s prijímacím konaním na P. v B. Jej trestné oznámenie vyšetrovateľ Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava I odmietol uznesením sp. zn. ČVS: ORP-1382/1-OVK-B1-2010 z 3. decembra 2010. Na základe sťažovateľkinej sťažnosti dozorujúca prokurátorka okresnej prokuratúry uznesením č. k. 1 Pn 959/10-13 z 18. januára 2011 rozhodnutie vyšetrovateľa zrušila a vec mu vrátila na nové rozhodnutie.

Podľa vyjadrenia sťažovateľky vyšetrovateľ uznesením z 25. februára 2011 začal trestné stíhanie vo veci, vykonal procesné úkony a následne 18. októbra 2011 trestné stíhanie zastavil podľa § 215 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, pretože skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Sťažovateľka uviedla, že proti uzneseniu nepodala sťažnosť, keďže Trestný poriadok jej ju nepriznáva, ale 10. apríla 2012 sa podnetom podľa zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) na okresnej prokuratúre domáhala preskúmania zákonnosti uznesenia vyšetrovateľa o zastavení trestného stíhania. Sťažovateľka uviedla, že v podnete poukázala na nevykonanie niektorých dôkazov, označila svedkov, ktorých ešte možno vypočuť, namietala nesprávne právne posúdenie určovania podmienok prijatia na vysokoškolské štúdium zo strany vyšetrovateľa, ako aj ďalšie hodnotenie dôkazov.

Sťažovateľka uviedla, že jej podnetom sa okresná prokuratúra spočiatku odmietla zaoberať, ale na pokyn krajskej prokuratúry ho napokon preskúmala, pričom oznámením č. k. 3 Pv 401/11-28 zo 14. mája 2012 ho odložila ako nedôvodný. Podľa názoru sťažovateľky okresná prokuratúra pri vybavení jej podnetu nereagovala ani na jeden z jej

argumentov, iba formálne skonštatovala správnosť postupu a rozhodnutia vyšetrovateľa a zároveň konštatovala, že nie je osobou oprávnenou navrhovať vykonanie dôkazov.

Keďže sťažovateľka nebola spokojná s vybavením jej podnetu, 5. júna 2012 podala na krajskej prokuratúre opakovaný podnet, ktorý krajská prokuratúra listom č. k. 1 KPt 374/12-14 zo 4. septembra 2012 odložila ako neopodstatnený.

Sťažovateľka ďalej uviedla, že ochrany svojich práv sa domáhala aj na ústavnom súde, ktorý uznesením č. k. II. ÚS 138/2013-11 z 21. februára 2013 jej sťažnosť smerujúcu proti okresnej prokuratúre a krajskej prokuratúre odmietol pre neprípustnosť (nevyčerpanie právnych prostriedkov, ktoré jej zákon na ochranu práv účinne poskytuje).

Po rozhodnutí ústavného súdu sťažovateľka 18. apríla 2013 podala generálnej prokuratúre ďalší opakovaný podnet, ktorý bol oznámením č. k. IV/4 GPt 96/11-11 z 30. mája 2013 odložený ako nedôvodný.

Sťažovateľka v sťažnosti poukázala na judikatúru ústavného súdu, v rámci ktorej sa ústavný súd zaoberal problematikou porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozhodnutiami všeobecných súdov, ktoré musia byť dostatočne a zrozumiteľne odôvodnené, ale aj na judikatúru, v rámci ktorej ústavný súd vyslovil, že porušením čl. 46 ods. 1 ústavy je aj postup generálnej prokuratúry, ktorým bolo sťažovateľovi odopreté právo na vecné vybavenie jeho podania v rámci inštitútu opakovaného podnetu podľa zákona o prokuratúre. V tejto súvislosti sťažovateľka dodala, že si je vedomá toho, že nemá právo na úspech pri vybavení podnetu, ale v rámci tohto prieskumu musí byť podnetu po jeho obsahovej stránke venovaná náležitá starostlivosť.

Podľa názoru sťažovateľky v jej prípade okresná prokuratúra, krajská prokuratúra a generálna prokuratúra jej *„podnet fakticky odmietli vybaviť na základe aplikácie Trestného poriadku, t. j. právnej normy, ktorá sa na podnet sťažovateľky zjavne nevzťahovala. Je totiž pravdou, že sťažovateľka nie je oprávnená požiadať o preskúmanie postupu vyšetrovateľa v režime podnetu podľa ust. § 210 TP. Sťažovateľka však takto ani*

nepostupovala, ale naopak, výslovne uviedla, že podáva podnet podľa zákona č. 153/2001 Z. z., na čo je oprávnená každá fyzická a právnická osoba bez akýchkoľvek obmedzení. Podnet sťažovateľky teda bol vybavovaný podľa právnej normy, ktorá ju podať podnet neoprávňuje, a bola ignorovaná právna norma, ktorej sa sťažovateľka dovoľavala a ktorá ju na podanie podnetu oprávňuje.“.

Sťažovateľka zároveň uviedla, že označené prokuratúry nereagovali na žiaden z jej skutkových a právnych argumentov a že ich postup bol svojvoľný a arbitrárny, keďže príslušné právne normy boli aplikované spôsobom, ktorý úplne poprel ich účel a význam. Sťažovateľka je toho názoru, že jej podnet nebol fakticky vybavený, „keďže *meritórne vybavenie podnetu bolo nahradené vysvetľovaním absencie oprávnenia podať podnet v úplne inom procesnom režime“.*

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a aby v náleze vyslovil, že pri vybavovaní jej podnetov (aj opakovaného a ďalšieho opakovaného) bolo postupom okresnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Pv 401/11, postupom krajskej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 1 KPt 374/12 a postupom generálnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. IV/4 GPt 96/11 porušené jej základné právo na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, oznámenie okresnej prokuratúry zo 14. mája 2012, oznámenie krajskej prokuratúry zo 4. septembra 2012 (v petite sťažnosti nesprávne uvedený dátum „01. 06. 2012“, pozn.) a oznámenie generálnej prokuratúry z 30. mája 2013 zrušil, vec vrátil označeným prokuratúram na ďalšie konanie, uložil im povinnosť opätovne vybaviť podnety (aj opakovaný a ďalší opakovaný) a zaplatiť jej náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

K námietkam sťažovateľky o porušení jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom a oznámeniami okresnej prokuratúry a krajskej prokuratúry pri vybavovaní jej podnetu z 10. apríla 2012 a opakovaného podnetu z 1. júna 2012

Sťažovateľka v časti sťažnosti, ktorou namietala postup a vybavenie jej podnetu a opakovaného podnetu zo strany okresnej prokuratúry a krajskej prokuratúry, zopakovala svoje pôvodné argumenty, ktoré už boli predmetom konania vo veci sp. zn. II. ÚS 138/2013.

Vychádzajúc z princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd konštatuje, že na preskúmanie zákonnosti postupu pri vybavovaní podnetu a opakovaného podnetu zo strany okresnej prokuratúry a krajskej prokuratúry nemal bezprostrednú právomoc. Tá totiž patrila generálnej prokuratúre na základe podania ďalšieho opakovaného podnetu. Z tohto dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (obdobne III. ÚS 365/2010).

K námietkam sťažovateľky o porušení jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom generálnej prokuratúry pri vybavovaní jej ďalšieho opakovaného podnetu z 5. apríla 2013

O zjavnú neopodstatnenosť návrhu ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 124/03, III. ÚS 261/07).

Podľa judikatúry ústavného súdu je súčasťou základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj právo dotknutej osoby požiadať o ochranu svojich práv príslušné orgány prokuratúry či už prostredníctvom podnetu, opakovaného podnetu alebo ďalšieho opakovaného podnetu podľa zákona o prokuratúre, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť príslušných orgánov prokuratúry zákonom ustanoveným spôsobom sa takýmto podaním zaoberať a o jeho vybavení dotknutú osobu vyrozumiť. Súčasťou tohto práva nie je ale právo, aby príslušné orgány prokuratúry podnetu (aj opakovanému a ďalšiemu opakovanému) vyhovelí (m. m. napr. I. ÚS 40/01, II. ÚS 168/03, III. ÚS 133/06, IV. ÚS 180/09), t. j. za porušenie základného práva na inú právnu ochranu nemožno považovať samo osebe skutočnosť, že príslušná prokuratúra vybavením podnetu

(aj opakovaného a ďalšieho opakovaného) nesplní očakávania a predstavy dotknutej osoby (napr. I. ÚS 38/02, II. ÚS 358/06, IV. ÚS 28/06).

Pridržiavajúc sa citovanej judikatúry ústavný súd postupoval aj pri preskúmaní vyrozumenia generálnej prokuratúry č. k. IV/4 GPt 96/11-11 z 30. mája 2013, ktoré bolo reakciou na ďalší opakovaný podnet sťažovateľky z 5. apríla 2013.

V namietanom liste generálna prokuratúra sťažovateľke oznámila toto stanovisko:

„Zo spisového materiálu je zrejmé, že vyšetrovateľ PZ uznesením sp. zn. ORP-1382/1-OVK-B1-2G10 zo dňa 18. 10. 2011 podľa § 215 odsek 1 písm. a) Trestného poriadku zastavil trestné stíhanie vo veci podozrenia z prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 odsek 1 písm. a) Trestného zákona. Tomuto rozhodnutiu dospel po tom, čo Vás vypočul v právnom postavení svedka, zabezpečil ďalšie do úvahy prichádzajúce dôkazy... V priebehu prípravného konania ste sa viacerými podaniami s návrhmi domáhali doplnenia vyšetrovania, ako aj vybavenia podaní, ktoré prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava í vybavil (30. 08. 2011, 16. 09. 2011). Z jeho postupu je zrejmé, že Vám bolo opakovane vysvetlené, že ste nemali procesné postavenie obvineného, poškodeného alebo zúčastnenej osoby, prípadne iných oprávnených subjektov, ktoré by boli v danej veci oprávnené navrhovať vykonanie dôkazov, podávať opravné prostriedky, alebo žiadať o preskúmanie postupu policajta podľa § 210 Trestného poriadku. Z daného je zrejmé, že v priebehu prípravného konania bola vec režírovaní výlučne ustanoveniami Trestného poriadku a preto postup podľa zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre nebol dôvodný...

Generálna prokuratúra SR po splnení prieskumnej povinnosti konštatuje, že Váš opakovaný podnet nie je dôvodný s tým, že som si v celom rozsahu osvojil rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní ako vecne správne, dôvodné, vydané v súlade so zákonom, pričom na ich odôvodnenia v podrobnostiach poukazuje. Rozhodne nie je možné konštatovať, že by tieto rozhodnutia vykazovali známky arbitrárnosti, nakoľko Vám bolo opakovane vysvetlené veľmi podrobne, prečo jednotlivé orgány činné v trestnom konaní konali tak, ako je v nich uvedené. Skutočnosť, že tieto orgány nepostupovali v súlade

s Vaším právnym presvedčením ešte neznamená, že napádané rozhodnutia nie sú vydané v súlade so zákonom.“

Zákonnou a ústavnou povinnosťou generálnej prokuratúry bolo na ďalší opakovaný podnet sťažovateľky riadne reagovať a zistiť, či namietaným postupom podriadených prokuratúr boli dodržané ustanovenia relevantnej právnej normy.

Podľa názoru ústavného súdu generálna prokuratúra v namietanom liste sťažovateľke v dostatočnej miere vysvetlila dôvodnosť postupu namietaných orgánov verejnej moci. Poukázala na to, že sťažovateľka v okolnostiach tejto trestnej veci nemala postavenie subjektu, ktorému Trestný poriadok priznáva opravné alebo právne prostriedky, ktorými by sa mohla domáhať preskúmania zákonnosti postupu orgánov činných v trestnom konaní. Aj z obsahu sťažnosti podanej ústavnému súdu vyplýva, že pokiaľ bola sťažovateľka oznamovateľkou trestného činu a vyšetrovateľ jej trestné oznámenie uznesením odmietol, na základe ňou podanej sťažnosti okresná prokuratúra uznesenie vyšetrovateľa zrušila. V danom prípade bola sťažovateľka v zmysle § 197 ods. 3 Trestného poriadku oprávnená podať proti tomuto uzneseniu sťažnosť. Je teda zrejmé, že ak zákon poskytoval sťažovateľke opravný prostriedok a ona ho využila, okresná prokuratúra jej na základe neho poskytla ochranu v požadovanej kvalite.

V nadväznosti na uvedené je však potrebné pripomenúť, že vyšetrovateľ v ďalšom procese (po začatí trestného stíhania) vykonal potrebné úkony a trestné stíhanie podľa § 215 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zastavil z dôvodu, že skutok nebol trestným činom a nebol dôvod na postúpenie veci. Keďže sťažovateľka nebola ani obvinenou, ani poškodenou v tomto konaní, podľa § 215 ods. 5 a 6 Trestného poriadku sa jej predmetné uznesenie nedoručovalo a nebola oprávnená podať proti nemu sťažnosť. Taktiež nebola oprávnená žiadať o preskúmanie postupu policajta podľa § 210 Trestného poriadku, pretože toto právo zákon priznáva len obvinenému, poškodenému a zúčastnenej osobe. Ak teda generálna prokuratúra konštatovala, že v rámci trestného procesu (po začatí trestného stíhania) sťažovateľka nebola oprávnená na využitie prostriedkov podľa Trestného

poriadku, jej právny názor vychádza z príslušných ustanovení tejto právnej normy a nemožno mu pripísať žiadne prejavy svojvôle.

Pokiaľ ide o vybavenie ďalšieho opakovaného podnetu sťažovateľky, aj napriek konštatovaniu generálnej prokuratúry, že postup podľa zákona o prokuratúre nebol v danej veci dôvodný, je zrejmé, že generálna prokuratúra predchádzajúci postup podriadených prokuratúr a vyšetrovateľa na základe iniciatívy sťažovateľky preskúmala. Sťažovateľke vysvetlila, že pre účely zistenia skutkového stavu vyšetrovateľ vykonal potrebné úkony vo veci a dospel k záveru, ktorý predpokladá § 215 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Okrem toho generálna prokuratúra sťažovateľke pripomenula jej postavenie v trestnom konaní (odlišné od obvineného, poškodeného, zúčastnenej osoby), ktoré vylučovalo, aby svojím aktívnym prístupom v podobe navrhovania dôkazov mohla ovplyvniť vyšetrenie a jeho výsledok.

Sťažovateľka mala zákonné právo domáhať sa len toho, aby sa s jej podaním generálna prokuratúra riadne zaoberala. Nemala však nárok na to, aby výsledok konania zodpovedal jej predstave (obdobne II. ÚS 88/99, III. ÚS 272/09).

Generálna prokuratúra ďalší opakovaný podnet sťažovateľky vybavila zákonným spôsobom, keď z dôvodu nezistenia nezákonného postupu vyšetrovateľa a podriadených prokuratúr ho ako nedôvodný odložila. Nezakladá sa teda na pravde tvrdenie sťažovateľky, že generálna prokuratúra ignorovala relevantnú právnu úpravu, pretože jej ďalší opakovaný podnet vybavila náležitým spôsobom, a teda postupom podľa § 31 a násl. zákona o prokuratúre, čo nepochybne vyplýva z obsahu namietaného vyrozumenia.

Keďže postup a vyrozumenie generálnej prokuratúry nesignalizuje žiadnu možnosť priamej príčinnej súvislosti s porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku už bolo bez právneho významu zaoberať sa s ďalšími návrhmi sťažovateľky v nej uvedenými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. septembra 2013